

ARTISHOK

Veebruar 18, 2013

Et kõik ausalt ära rääkida nagu oli, siis varsti juba aasta tagasi, juunis 2012 saabus Photoville`i raames New Yorki oma näitust tegema Sigrid Viir, kellele oli omistatud ajutine Artishoki pressikaart, et ta jagaks ka siia poole ookeani oma muljeid Suurest Õunast. Nüüd lõpuks jõuab teie ette, kallid lugejad, kolmeosaline postitus, mis hõlmab (1) Sigridi Artishokile kirjutatud ridu-komplekteeritud fotosid, (2) pikka ja põhjalikku intervjuud kunstnikuga (küsijaks Maarin Mürk) ning (3) MMürki fotosid Photoville`st.

VOL 1 saab näha siit: <http://artishok.blogspot.com/2013/02/sigrid-viir-new-york-vol-1.html>

Järgnevalt aga VOL 2 ehk Maarin Mürki intervjuu Sigrid Viiriga - tema rahvusvaheliselt edukast aastast 2012, soolo-projektidest, Visible Solution OÜst ja paljust muust. Jutuajamine leidis aset oktoobris 2012 ning sai transkribeeritud-ülevaadatud jaanuaris 2013.



Sigrid Viir ja Karin Laansoo Photoville`il, NY, juuni 2012. Foto Maarin Mürk.

Alustuseks – sinu tööd seeriast “Rutiinipurustaja, Tuusik, Lauakaru, jt.” ringlesid eelmisel aastal koos Temnikova&Kasela galeriaga mitmetel messidel, viimati septembris 2012 Viinis. Kuidas on läinud?

Müügi mõttes mitte just kõige edukamalt, ses mõttes, et ega “Rutiinipurustaja, Tuusik, Lauakaru, jt” seeria kõiki töid ära müüdud pole – keegi kolleksionäär Saksamaalt ostis kataloogi põhjal „Lauakaru“ ja kaks tööd sellest seeriast ostis Indrek Kasela ise. Kuna need on skulpturaalsed fototööd, siis nad võtavad rohkem ruumi ja inimesed ilmselt pelgavad, et kuidas ma neid ikkagi lahti ja kokku panen; võib-olla on sellepärast osaliselt ka neid raskem müüa. Samas ma ka ei eelda hetkel tohutut müügiedu. Kunsti ostmine on üpris otsustusterikas toiming.

New Yorkis Pulse`i messil märtsis 2012 torkas sinu seeria ülejäänud, üsna traditsioonilise “messikunsti” hulgast küll igati silma. Nii et see skulpturaalsus, mille sa müümise tõrkena välja töid, töötas väga hästi – sa pälvisid ka ju Pulse`i noore kunstniku preemia.

Tore kuulda! See skulpturaalsus ongi väga oluline osa sellest tööst ja müügile orienteeritus ei olnud ka omaette eesmärk.

Kuidas sa neid tegema hakkasid? Mul kerkib vaimusilmas kohe ette kujutus, kuidas sa neid ehitad, konstrueerid, leiutad...

Need konstruktsioonid on ikkagi peas ja paberil enne välja mõeldud, peale fotode lavastamist. Kahjuks mul ei ole stuudiopinda, nii et need on tehtud isa töö juures – käisin seal nädalavahetustel ja ehitasin need koos isa abiga ühe hooga. Ma ei saanud oma jooniseid ka kellelegi teisele anda, et tee nende järgi valmis, selleks ei olnud eelarverida ja tegelikult meeldib mulle ise ehitada. Minu jaoks on oluline selles valmistamis-protsessis osaleda, sest kõige peale ei oska paberil mõelda. Samas puudub siiani ka teistsugune töötamis-kogemus.

Kust ja miks üldse huvi selliste masinavärkide vastu?

Masinad peaksid justkui inimese midagi jaoks lihtsamaks tegema – nagu ka igapäevased normid ja reeglistikud, mida kasutame selleks, et toimida. Masinal on enamasti ka üks arusaadav funktsioon, milleni korduvate käikude abil jõutakse; masin on midagi ettearvatavat, ühes konkreetses rütmis ja ühe konkreetse eesmärgi nimel töötav. Samas tasuks hoiduda liigse masinlikkuse eest ning vahel küsidagi, aga miks nii? Objektid mida oma nõ. düsfunktsionaalsete masinate ehitamiseks kasutasin, olid needsamad igapäevaesemed, mis nendes keskkondades olemas olid. Konstruktsioonid rõhutavad asjasust, masinlikkust, funktsiooni ning lisaks on vaataja sarnases olukorras minuga ehk ta peab kükitama, otsima, uurima selleks, et näha.

Sellest on saanud hittseeria, mis tundub töötavat igas kontekstis – messidel, näitustel jne. Milliseid projekte sa ise veel oma loomingust kaalukamaks pead?

Kindlasti „Koridori“ projekti koos Taaniel Raudsepaga ning Visible Solution OÜd koos Karel Koplimesa ja Taaniel Raudsepaga. Aktiseeria vanematega oli endale suureks väljakutseks. „Rutiinipurustaja, Tuusik, Lauakaru jt.“ ehk needsamad masinad on olnud kõige pikaajalisem sooloprojekt, see on küpsenud vahemikus 2008-2011.

Oled sa koolis ka veel?

Jaa, ma olen EKA foto magistrantuuris. Hakkasime Visible Solution OÜd tegema just magistrantuuri alguses ja seega läkski nii, et ma mingil perioodil paljudesse loengutesse ei jõudnudki.

Kui te VSga alustasite, tundus see mulle ausalt öeldes liiga lihtne nali. Kogu loomemajanduse retoorika on nii ilmselgelt absurdne nagu uus nõuka-aeg, kus ülevalt poolt pannakse mingid nõuded peale, mida siis „peab“ täitma, et edukas olla...nii et kogu projekt selle pilamisele üles ehitada, tundus natuke nagu lahtisest uksest sissemurdmine. Samas on sellise projekti järele kunstimaailmas ilmselgelt nõudlus. Mis sulle endale selle lähenemise juures väljakutseks oli? Miks te seda teete?

Me teeme seda, sest see on situatsioon, kust me endid leidsime ehk et on tugev surve kunstnikku raha teenima panna. Alguspunktiks sai Indrek Grigori loeng fotokatele, kus analüüsisime Kultuuriministeriumi tegevust – et mida me kogu aeg vingume, et Kultuuriministerium ei tööta,

tegelikult me ei teagi, mis seal täpselt toimub! Siis tuli ka just loomemajandus hästi jõudsalt peale, et kui sa ei müü, siis sa oledki nobody, luuser, sa ei saa endaga hakkama. Just sellel hetkel mõtlesime ka sellele, et mis meist edasi saab kui me koolist ära läheme; me ei taha hakata loomemajandus sektoris tööle, me oleme ikkagi erialalt kunstnikud ja meie eesmärgid on erinevad. Nii et tundsimme vajadust kritiseerida riigi kultuuripoliitikat; sellel ajal juhtus just ka see galeriide rahastamise juhtum. Me ei plaaninud Visiblet nii pikalt teha, aga see ongi jah osutunud edukas, on tulnud mingid ettepanekud, millele sa ei saa ära öelda, a la Manifesta küsib, kas me tahaksime osaleda – loomulikult me ei ütle ei!

Neile, kes Manifestal ei käinud - milline oli Visible Solution OÜ väljapanek?

Me ei teinud spetsiaalselt midagi uut, peale trükise ja raamatuautomaadi. Läksime Manifestale olemasoleva nelja kunstiteos-toote, lippude ja tootesitlus-perfokaga rongijaamas. Väljapaneku nimi oli „Trading Post“, koht kus saab asju osta, müüa ja vahetada. Seal oli faks, külastajad said teha omapoolse pakkumise kui neile midagi meeldis; see võis olla rahaline, aga ka sümboolne, mingit sorti vahetuskaup. Me ei ole faksidele veel vastanud, kogusime need kokku ja kui leiame sealt midagi, mis tundub nii atraktiivne, et raatsime mõne oma kunstiteos-toote ära anda, siis vahetame. See oleks tegelikult huvitav järgmine samm – lasta need asjad ringlusesse ja just pigem kodusesse ja kontoritesse.

Siis meil oli väljas ka raamat, mis algab tekstiga, mille tellisime Armin Kõomäelt, kus üks firma, kes ei saa endaga hakkama ehk Visible Solutions OÜ, palub meilt kui omanikelt eutanaasiat ja raamatus on ka ära toodud meie vastus. Raamatu jaoks tegime ka spetsiaalse raamatumüügiautomaadi.

Ah jaa, ja nähtamatu käega Belgia lipu heiskasime ka avamisel, performatiivselt esmakordselt publikule. See lipp jäi üles suurde saali, muidu asus meie nõ. müügikiosk koos kohviku ja raamatupoe ja piletimüügiga keldrikorrusel, et tekitada segadust, et kas see on nüüd kunstiprojekt või mis.

Eestist vaadates on alati olnud soov jõuda sellesse “päris” rahvusvahelisse ringlusesse, kus kunstnik olemine oleks respektieritud töö ja positsioon. Sina oled viimase aasta jooksul saanud mitu sellist ringluse kogemust, kuidas on olnud?

Ma ei ole muidugi päriselt seal rahvusvahelises ringluses. Olen osalenud Manifestal ja võitnud Pulse'i auhinna, millega kaasnes üks galeriinäitus NYS ja Photoville'il osalemine; lisaks on minu töid näidatud kahel kunstimesil ja lisaks varasemalt ka mõned välisnäitustel osalemised...

Manifestal oli meil fikseeritud eelarve, mis kattis reisi ja elamise ja kunstnike töötasu. Kunstniku eest hoolitseti ja produktsiooni arvelt kehvemasse hotelli ei oldud nõus panema ega töötasust loobuma. Produktsiooniraha on kõik Eesti riik kinni maksnud, sellega Manifesta ka tegelikult arvestab. Selles mõttes oli tõesti mõnus tööd teha, et saime Kultuuriministeeriumilt ja Kulkalt summa, mida küsisime ja sai maksta töötasu inimestele, kes aitasid – ei pidanud nuiama, et kuule isa, tule aita ehitada. Saime kõik kolm ka aastase Kulka stipendiumi, nii et ei saa tõesti viriseda. See peaks olema muidugi pigem tavaline kui erandlik, et saad töö tegemise eest raha ja inimestele maksta. Samas oli eelarve ikkagi piiratud ja tuli otsida sobivaid materjale jne, mitte kõik ei olnud võimalik. Kuigi meil olid seal väljas enamasti olemasolevad tööd, siis mõte oli ikkagi kogu aeg selle projekti juures ja teha oli hullult palju, väljapanekule mõelda, parandada, jne. Samas oli ka suurem vastutus, et appi, me ei tohi seda kuidagi ära rikkuda, raha oleme ju saanud jne.

Kuidas oli Manifesta tagasiside ja kontaktide mõttes?

Üks Austraalia kunstiajakiri (Un Magazine) kirjutab meist lugu, mõnes kohas mainiti, keegi veel meilitsi uuris meie tegutsemise põhjuseid, aga põhjalikult keegi Eestist väljaspoolt käsitletud pole. Nii et väga mingeid kontakte ei saanud... fakse oleme paarilt muuseumikuraatorilt saanud, aga midagi konkreetselt ei ole pakutud.

Milline oli teie projekt Veneetsia Biennaalile – kuudavasti oli napp kaotus Denes Farkasile?

Plaan oligi välja mängida OÜ tegevuse senisel kujul lõpetamine, et võtta kasutusele mingi täiesti uus

retoorika. Visible ongi natuke skisofreeniline situatsioon ja oleme endid ka ise omaenese lõksust avastanud, et kas me peaksime võtma siis firmaomanike või kunstnike positsiooni. Aga kuna võib-olla plaanime Veneetsia-projekti muus kontekstis elustada, siis ma rohkem ei täpsustaks.

Teie osahing on nüüd mitmekordselt auhinnatud ettevõtmine. Millised suunad teil praegu töös on? Töö Visible uute võimalike suunadega vaikselt käib, ei taha enam samal põhimõttel kunstiteos-tooteid valmistada. Aga see uus võtab aega – meil võttis ligimale aasta, kuni me lõpuks esimeseks näituseks oma kunstiteos-tooted valmis saime.

Selline kriitika nagu te teete loomemajanduse suhtes – kas seda ei peaks tegema hoopis kuskil a la turunduskonverentsidel? Kunstinäitustele jõuab ikkagi see publik, kes pigem jagab teie vaateid. Esimesel Hobusepeas toimunud näitusel, nõ kontori avamisel oli kohal ka selliseid inimesi, kes uskusid, et avamegi kontorit ja ürituse reklaam oli üleval Loov Eesti kodukal. „Adam Smithi Lemmik Nähtamatu Käsi Puuris“ oli kohal Kultuurikatlas toimunud turunduskonverentsil. Aga meie probleem on ikkagi jah see, et me oleme kunstnikud. Alguses oli meil omavahel juttu ka loomelinnakutesse inkubaatoritesse minekust – seal tegutseda oleks olnud päris kummaline. Aga Taanielil on kolm last, ta peab sellisel tööl käima, mille eest saab fikseeritud palka. Kokkuvõttes me ei saa endale lubada, et Taanielil pole igakuist kindlat sissetulekut. Kahjuks kunstnikel sellist kindlat sissetulekut pole ja Kulka stipp 500€ kuus ei ole just suur ning seegi on ainult üheks aastaks, ilma Haigekassa kindlustuseta. Nii et hetkel on Visible rohkem kunstiprojekt, mitte seal majandusväljal tegutsev; see pool on meil kõige nõrgem.

Kui mõelda, et mis suunas seda arendada, siis minu esimene loogika olekski teha päris firma, mis pakukski tööd, aga mille kaudu saaks ka rahastada oma kunstiprojekte. Seda kattuvust võib olla päris palju ning vahe ei pruugiski olla nii radikaalne. Selline päriselus järgi katsetamine annaks ka kunsti osale võib-olla mingi uue tasandi.

Meil ongi päriselt loodud osahing.

Üks probleem on selles, et nende asjade tootmine on väga kallis. Meil on olnud küll mõttes teha personaalseid esitlusi vms. Näiteks Tartu Kunstimaja Monumentaalgaleriis olnud näitusele valisime välja 49 inimest kunsti- ja majandusmaailmast ja tegime neile personaalse pakkumise – oli võimalik saada üks meie toode vahetuskaubana. Saatsime neile inimestele postiga pakkumise, plaan on uuesti saata. Vastuseid peale Sorose ja Saatchi, kes viisakalt keeldusid ja Walt Disney Company, kes läks täiesti närvi, pole tulnud. Walt Disney Company saatis pikema kirja (Miki Hiirega paberil), et peame oma kodukalt kõik meie ja nende seost näitavad dokumendid kustutama, et me ei tohi mainida, et nad on meie kliendid. Et meil ei ole nendega mingit koostööd jne. Me ei rahuldanud nende soovi. Samas tahame ikkagi pigem kunsti kui ettevõtluse vallas tegutseda.

Kas sul ei ole olnud kiusatust panna oma messikogemusi OÜ teemade alla? Näiteks Alistar Hicksi intervjuu sinu kataloogis on üsna tavaline art worldi praktika (ja see ei ole siinkohal kuidagi hinnanguline väide!) – räägitakse ära mingi maailmanimi, kelle funktsioon on olla sinu kui tundmatu kunstnikuga nõ ühes lauses ja kes tunnustab ausalt, et ta ei tea sinust ega sinu töödest eriti midagi (mis oli temast sümpaatne).

See mulle ka meeldis. Ta on vist korra näinud mind ja minu töid ja küllap need asjad nii käivadki, et on selline läbijooksmine ja lennult haaramine, erialane oskus ja situatsiooni ärakasutamine.

Ma ei ole kunagi ühelgi messil ise kohal käinud ja ma natuke kardan neid – ma ei ole tohutult hea suhtleja, mulle ei meeldi selline pingutatud olukord. Aga OÜga ongi väga võimalik, et hakkame uuest otsast vaatama kunstimaailmas toimivaid suhteid.

Ma seisin eelmisel kevadel mõned tunnid Pulse'i messil Olgat asendades sinu töödega Temnikova&Kasela boksis ja kui üldiselt ma saan ka messisituatsioonis ärevushäire (liiga palju inimesi jne), siis seal mulle väga meeldis inimestega suhelda. Rääkisin sinu töödest, käigu pealt tekkis aeg uusi tõlgendusi jne.

Tegelikult ongi minu puhul näiteks nii, et enamasti kujutan asju märksa hullemana ette, kui need

Sigrid Viir

tegelikus olukorras on. Mõtlen üle. Nagu oli selle aktiseeriaga – see tundus palju hullem, täiesti ilm võimatu, nii piinlik ja nii ebamugav, mu vanemad ei ole nõus jne. Aga kui sa oled selles situatsioonis kohal, siis sa kuidagi harjud ära ja adapteerud.

Kuidas su vanemad muuseumis suhtuvad sellesse, et see töö muudkui jätkab ringlemist?

See on nii ja naa. Ma olen põhjendanud ka, et tegelikult on see ju igati OK situatsioon ja ma alati informeerin neid, kui see seeria kuskil väljas on. Algul oli jah jutt, et see on ainult koolitöö, aga siis oli juba Cheese`'s intervjuu; siis oli mingi vahejuhtum, et Sirp trükkis ühe foto sellest seeriast ajalehes, ilma minu teadmata. Ema helistas, oli veidi mures, sest väike kogukond on igasuguste külajuttude tekkimiseks eriti soodne pinnas. Aga üldiselt on nad siiani olnud nõus selle eksponeerimisega.

Te olite Visible Solutions OÜga ka esimesed ja viimased Kumus residentuuris. OÜ sobis sinna kontoripinnale ideeliselt väga hästi, tundus lausa perfektse kontseptuaalse lükkena. Kuidas see kogemus oli ja palju sa oled ise residentuurides käinud?

Ma ei ole siiani residentuurides käinud, aga olen hakanud sellele tõsisemalt mõtlema. Näiteks mulle meeldis väga New Yorkis ning ma tahaksin sinna tagasi võib-olla just mingi residentuuri kaudu. See oleks hea viis, sest selle kaudu tekiksid uued kontaktid. Kontekstivahetus on alati hea – näiteks, kuigi mulle ei meeldinud väga minu vahetusaasta Karlsruhe, siis võib-olla sellest just kasvabki välja midagi huvitavat ja teistsugust, kuna sa otsid oma ebamugavusele lahendust.

Kumu residentuur oli selline naljakas. Ruum oli õudselt raske olemiseks, me ei suutnud seal tegelikult tööd teha – pikk, kitsas, aknad üleval. Vahel tegime Visible kohtumisi hoopiski Kumu hoovis. Super oli see, et saime kasutada töökoda, hiljem ka Manifesta jaoks – inimesed tundsid meid juba ja lasid masinate taha. Sellest oli palju abi. Kuna residentuur jäi suve-perioodi, mis ongi selline hapum töötegemise aeg, siis me väga Kumu inimestega kohtumas ei käinud. Maria-Kristiina Soomre, kes selle residentuurimõtte algatas, oli sealt ka juba praktiliselt ära läinud ja ikkagi on residentuuris olles vaja inimest (vähemasti kunstimuuseumis), kes sind ringi juhatab. Meil olid küll kõigi töötajate kontaktid olemas, aga see päris nii ei tööta. Aga lõpuks me, või pigem meie asjad, olime seal nii kaua, et saime ka Tartu näitust Kumus ette valmistada. Ehk siis kolmest kokkulepitud kuust sai umbes pool aastat.

Tegelikult oleks residentuur Kumus väga tore suund; kunagi oli vist isegi mõte olnud, et see hoovipealne väike maja olekski residentuuri jaoks – mõnusamat ruumi kui see praegune on kindlasti vaja. Võib-olla mingi selline väga spetsiifiline ja veider kunstipraktika sobiks sinna olemasolevasse kitsasse tuppa ka.

Räägiks sinu New Yorki ja Photoville`'i kogemusest ka. Lugeses alguses Photoville`'i kontseptsioone, siis see tundus väga põneva ideena (trendika piirkonna DUMBO äärel konteineritest moodustuv ajutine „küla“, kus pidevalt toimuvad sündmused, kogunevad inimesed, saab süüa-juua-kohtuda-ja kunsti näha), aga kui ma nägin seda teostununa, siis minu üllatuseks oli enamasti kunstnike võtnud seda kui väljakutset tekitada endale konteinerisse sisuliselt valge kuup. Pildid pandi korralikult vormistatutena seinale, toimus justkui eitamine, et kogu asi leidis aset jäätmaal, post-apokalüptilises trailerparkis. Selles mõttes ma pean jällegi ütleva, et sinu objektid sobisid sinna väga hästi, nad ei püüdnudki olla korralikud ja nende kummaline konstruktsioon haakus hästi eksponeerimis-keskkonnaga.

See oli konservatiivsem küll jah kui ma eeldasin. Keegi tõesti ei arvestanud nende konteineritega, enamasti olidki valmis asjad, mis siis lihtsalt üles pandi. Samas oli muidugi ka minu projekt juba valmis, aga konstruktsioonid võimaldavad rohkem ruumiga mängimist ja tegelikult satud sa sinna konteinerlinnakusse nii, et sul peavad juba tööd kaasa olema. Võib-olla edaspidi, kui juba teatakse Photoville`'i formaati, siis arvestatakse rohkem ka selle post-apokalüptilise keskkonnaga. Üks-kaks huvitavat dokumentalistika projekti ma siiski leidsin.

Kuidas oli Photoville`i küla melu - sa lülitusid ju Karin Laansoo kaudu, kes on Photoville organiseerijate hea tuttav ja NY kohalik eestlane?

Ma ei olnud muidugi väga palju seal Photoville`il kohal. Kuna olin esimest korda NYs, siis ei raatsinud seda aega ainult seal veeta. Photoville`ist käis läbi küll suur hulk inimesi, aga enamus nendest olid lihtsalt läbijalutajad, mitte nii kriitiline publik. Kuna mul jäi selline mulje, siis ma otsustasin, et ma ei hakka seal koha peal pikalt istuma.

Mis sa tegid, kus sa käisid?

Tegelikult käisin korra iga päev sealt näituselt ikkagi läbi, käisin kontrollimas – tööd said seal natuke rohkem väntsutada, midagi oli korra alla kukkunud jne. Aga muidu – uitasin mööda linna niisama ringi, käisin suurtes muuseumites, parkides... aeg läks väga kiiresti. MoMAs oli Taryn Simoni näitus ja juhtumisi tegi ta just artist talki ajakirjanikele, sattusin seda kuulama, see oli väga huvitav. Näitus oli ka hea. Ülejäänud saalidest, kunstiajaloo klassikast jooksin suuresti läbi; lootsin komistada pigem millegi sellise otsa, mida ma ei olnud varem näinud. MoMA PS1s oli Lara Favaretto. Guggenheimis oli Rineke Dijkstra ülevaate näitus, kelle fotosid tean, aga kelle videotöödest ma ei teadnud midagi ja need olid väga lähedad. Kariniga käisime Lumen festivalil Staten Islandil, seal olid sellised pisikesed soolamäed, mille vahel ja otsas toimusid erinevad perfokad ja näidati videotöid. New Museum oli ka huvitav, parajasti oli Klara Lindeni näitus. Seal oli üks tore intsident ka – oli üks uks, mille juures rippus kirves, sellest uksest sisenedes sattusid tuppa, kus oli selline madal kapiukse suurune avaus. Keegi läks sealt läbi ja mina läksin ka, tundus loogiline sealtkaudu edasi liikuda. Sellepeale tormas kusagilt välja valvur, et nii ei tohi, see on keelatud ja püüdis samal ajal sealt läbi pugevat naisterahvast tagasi ajada. See vahejuhtum meeldis mulle, sest vahel ongi raske eristada, kus on piir ja kuivõrd tohib või ei tohi sekkuda kunstiteostesse ja muuseumi kontekst ja hirmud tulevad ka hästi esile.

Metropolitan Art Museumi katusel oli Tomas Saraceno "Cloud City", seda käisin viimasel päeval vaatamas. See on selline modulaarne moodustis, pleksiklaasist, nööri ja peeglitest. Taju kaob ära ehk et sa ei saa aru, kus sa ruumis paikned, väga hull kogemus.

Aga NY galeriimaastik?

Väga palju millegi meeldejääva või erutava otsa ei sattunud. Algul ma väga ka ei valinud, mõtlesin, et käin lihtsalt järjest läbi, aga 6-8 galerii järel sain aru, et ma ei hakka seda tegema – nii palju on igasugust jama. Tekib infomass, väsid ära ja pärast ei jaksa enam sorteerida, meeldinud ja huvitavaid nüansse eristada igavast, ei jaksa lihtsalt vastu võtta.

Mis sul linnast endast veel meelde jäi?

Paljusus! Mitmekesisus! Võimalikkus! Esimene metroosõit – oled metroovagunis ja ümberringi on koos täiesti erinevat tüüpi inimesed ja see on kuidagi nii loomulik! Meil on linnapilt palju vähem kirev ja vaoshoitum.

NY kurikuulus intensiivsus ja tihe konkurents - kas sul tekkis äratundmine, et sa professionaalselt suudaksid seal hakkama saada?

Mul ei tekkinud seda tunnet, et ma ei suudaks. Kui läheksin tagasi ja oleksin seal pikemalt, näiteks residentuuris ja üritaksin seal kunstnikuna tegutseda, siis saaksin vastata. Mina olin ikkagi 17 päeva turist ja see universum paisus kogu aeg; mida rohkem ma tegin, seda rohkem oli veel tegemata.

Me jooksimise sinuga lisaks planeeritud kohtumistele korra ka täiesti suvalises metroopeatuses kokku – võiks arvata, et selliseid kohtumisi 8 miljoni elanikuga linnas naljalt ei juhtu!

See ongi lahe, et Eestis sa märkad ka inimesi, aga sa ei võta seda kohtumist kuidagi nii olulisena. Aga seal, kui sa märkad kedagi, siis sa lähed ja räägid juba midagi. See võimalus, et sa kedagi kohtad, on nii väike, et see tundubki kuidagi erilisem. Siin sa ei kasuta seda ära, sest tõenäoliselt ma kohtan teda veel ja veel.

Inimesed olid NYs väga sõbralikud ja palju tuldi ise juttu rääkima. See eelarvamus, mis on ameeriklaste kohta levinud, et nad on pinnapealsed – mulle tundus, et ei ole nad midagi nii pinnapealsed, neid tegelikult ka huvitab, mis sa arvad. Kõik otsivad selles suures linnas mingit inimlikku kontakti, kasvõi korraks. See pole lihtsalt puhas viisakus.

Mis su plaanid nüüd edasi on?

Eks ma üritan vaikselt mingi uue projektiga peale hakata. Peale NYd võttis kaua aega, et kuidagi tagasi raja peale saada.

Kas sa tunnend mingit loorberite raskust või ootuseid enda suhtes ka?

Väga ei tunne. Aga mul ei ole asjad lendleva kergusega nagunii kunagi tulnud. Kogu aeg on ikka see loomise raskus ja närvipinge enne kui sa midagi näitad. Algus on alati väga ebakindel – oled mingi asjaga tegelenud ja nüüd pead järsku seda näitama. Auhinnad ja tunnustus annab ikkagi julgust juurde, et näed, ma siin ise niimoodi mõtlesin ja kellelegi veel läheb see korda, et see on teistele ka huvitav.

Küsin veel sinu tööprotsessi kohta – on sul hea enesedistsipliin, konkreetsed tööperioodid jne?

Kui ma tööd teen, siis jaksan päris palju ja pikalt tegutseda. Aga käimasaamine võtab aega.

Enesedistsipliin võiks kindlasti parem olla just ideede väljatöötamise osas, sest ega need kusagilt pähe ei kuku. Arvan, et olen veidi halb aja planeerija ka, sest ühelt poolt on mul aega palju ainult endale kasutamiseks ja tihtilugu on mul võimalus toimetusi tänaselt homsele lükata; samas kui vaja, siis on intensiivne tööperiood ilma nädalavahetuse ja pika uneta.

Eluolust veel - kas sa teed modellitööd ka veel?

Ma ei tegutsen enam aktiivselt modellina, välismaal ei käi, sest muidu jääks kunstniku töö soiku; ja modellindus ei ole minu jaoks kuidagi meeliterutav ka. Aga vahel ikka olen modell ikka endiselt ka, raha pärast enamasti, kuigi Eestis saad sa võib-olla kogu päeva eest 30 eurot; on muidugi ka tulusamaid töotsi ja vahel saad lihtsalt tuttavale teene osutada. Samas kuna ma palgatööl ei käi, siis ka see 30 eurot on oluline toiduraha. Nii et ma vahel olen olnud sunnitud modell olema, eriti sügisel kui raha üldse ei ole.

Kas see kogemus on andnud sulle midagi, mida sa saad kunstnikuna kasutada?

Ma arvan, et sellepärast ma üldse kuidagi julgesingi EKAsse fotot õppima tulla. Ma olen olnud teisel pool kaamerat ja ma tean, mida see tähendab. Ega ma ei osanud tol hetkel jälgida fotograafide tööd, kuidas valgust üles pannakse jne, aga lihtsalt, et sa näed palju erinevaid inimesi erinevates keskkondades ja olukordades ning see annab mingi kogemustepagasi, mida saab ära kasutada.

Lõpetuseks – mis on sulle Eesti kunstielus meeldib ja mis fustreerib?

Tegelikult on vist nii, et see, mis fustreerib ja meeldib on sama ehk et väiksus. See on hea ja halb korraga. Halb, sest kõik toimub pisikeses oma ringis ja Eesti-keskselt ja muudab asjad, kunsti üksteisega sarnaseks. Erinevus ei ole nii palju võimalusi ja ega näituse tegemise kohtigi üleaar pole. Hea, sest inimesteni, kes sind huvitavad, on lihtsam jõuda – arvan, et julgeksin ja saaksin kontakti, kui keegi mind erialaselt huvitaks. Nähtavaks muutumine on siin ka lihtsam.